

DOTACJE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW Z OBSZARÓW WIEJSKICH

Wspieranie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich w okresie programowania 2014-2020

Własne środki na pokrycie nakładów inwestycyjnych związanych z uruchomieniem nowych lub rozwojem istniejących przedsięwzięć gospodarczych na obszarach wiejskich można uzupełnić pożyczką, kredytem lub dotacją. Te ostatnie występują w formie wypłacanej zaliczkowo premii lub dofinansowania stanowiącego zwrot części poniesionych kosztów inwestycyjnych.

W Dolnośląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu zorganizowana została konferencja nt. „Wspieranie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich w okresie programowania 2014-2020”. Skierowana do osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na obszarach wiejskich lub planujących jej rozpoczęcie i samorządów lokalnych zainteresowanych wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich oraz w Obszarach Strategicznej Interwencji dla województwa dolnośląskiego. Tematyka wystąpień przedstawicieli Instytucji Wdrażających Program Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego, ukierunkowana była na możliwości uzyskania dotacji na wsparcie przedsiębiorczości w ramach dostępnych Funduszy Unii Europejskiej. Prelegentami byli przedstawiciele instytucji wdrażających w województwie dolnośląskim Programy Operacyjne w okresie 2014-2020. Na podstawie tych prezentacji publikujemy aktualne informacje dotyczące możliwości uzyskania wsparcia finansowego przez przedsiębiorców działających na obszarach wiejskich.

Programy pomocowe generalnie można dzielić na:

- te, z których na pewno nie dofinansujemy naszego przedsięwzięcia,
- takie, w których działania wpisuje się nasz pomysł,
- takie, które mogą dofinansować nasz projekt pod warunkiem, że będzie on spełniał jeszcze inne cele np. związane z innowacyjnością przedsięwzięcia, wpływem na zasady polityki horyzontalnej UE itp.

Kiedy ROLNIK zostaje przedsiębiorcą?

Zgodnie z art. 5 a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ubezpieczeniu temu może podlegać rolnik prowadząc dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą, który bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia wykonywania takiej działalności podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy (tj. obowiązkowo) nieprzerwanie przez co najmniej trzy lata. Osoba taka nie jest jednocześnie pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym oraz nie ma prawa do emerytury lub renty.

W przypadku, gdy w trakcie kwartału rolnik rozpoczynający dodatkowo działalność gospodarczą, nie spełnia warunków umożliwiających mu kontynuowanie ubezpieczenia rolniczego w KRUS, zostaje przedsiębiorcą. W takim przypadku ubezpieczeniu w KRUS podlega się tylko do końca danego kwartału. Po ustaniu ubezpieczenia rolniczego powstanie obowiązek ubezpieczenia społecznego w ZUS z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Przepisy mówią, że ubezpieczenie społeczne rolników ustaje z końcem kwartału, w którym ustały ku temu warunki. Oznacza to, że pomimo zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej uzasadniającej podleganie ubezpieczeniu w KRUS np. w trakcie miesiąca lub kwartału (m.in. z powodu podjęcia zatrudnienia lub innej działalności rodzącej obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu), rolnik pozostaje w ubezpieczeniu rolniczym aż do końca danego kwartału.

Podstawą do wyłączenia rolnika z KRUS jest przekroczenie kwoty granicznej należnego podatku dochodowego od przychodów uzyskanych z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok, bądź nie przekazanie do KRUS w terminie do 31 maja zaświadczenia

właściwego naczelnika urzędu skarbowego. Kwota podatku, o której mowa, zwana "roczną kwotą graniczną", podlega corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych (za 2015 r. wynosiła ona 3.204 zł).

Możliwości uzyskania dofinansowania do działalności gospodarczej w PROW

W okresie programowania 2014-2020 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 zgodnie ze Strategią Europa 2000, musi realizować trzy cele horyzontalne jakimi są: innowacyjność, zmiana klimatu oraz wpływ na środowisko. Wzmacnianie przedsiębiorczości zaprogramowane zostało w ramach działań takich jak:

- Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej, typ operacji „[Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych](#)”;
- Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój (typ operacji „[Przetwórstwo i marketing produktów rolnych](#)”);
- podziałanie Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (typ operacji „[Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej](#)”).

Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych

Planowany nabór wniosków o przyznanie pomocy dla MSP, które świadczyły usługi rolnicze przez okres min. 2 lat przewidywany jest w październiku 2016 roku. W jednym roku będzie można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący danego podmiotu. Budżet na to podziałanie wynosi – 64 999 372 euro. Szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. i stanowią, że:

Pomoc przyznaje się podmiotowi, który:

- jest osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która jako mikro- lub małe przedsiębiorstwo i wykonuje działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych przez okres co najmniej dwóch lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy (do tego okresu wlicza się również okres zawieszenia prowadzenia tej działalności);
- nie uzyskał pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, objętego PROW 2007-2013;
- został mu nadany numer identyfikacyjny przez ARiMR.

Wnioskodawca będzie musiał zadeklarować obowiązek dokumentowania świadczenia usług rolniczych, dla uniknięcia ryzyka tworzenia sztucznych warunków w celu uzyskania wsparcia, tj. zakupu maszyn rolniczych, które głównie będą używane we własnym gospodarstwie rolnika, a nie w celu prowadzenia działalności gospodarczej zapewniającej dochód.

Warunki kwalifikowalności wniosku:

Działalność gospodarcza w zakresie usług rolniczych, wykonywana była w okresie ostatnich 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, która zostanie udokumentuje fakturą VAT lub wydrukiem paragonu fiskalnego kasy rejestrującej wykonanie usług rolniczych na kwotę co najmniej 20 tys. zł brutto, jednak nie mniej niż 10 tys. zł brutto w każdym roku poprzedzającym złożenie wniosku o przyznanie pomocy.

Wnioskodawca (podmiot aplikujący o dotację), wykonuje zgodnie z rejestrem przedsiębiorców w KRS, co najmniej jeden z poniżej wymienionych rodzajów działalności:

- 01.61.Z Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną,
- 01.61.Z Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowle zwierząt gospodarskich,
- 01.63.Z Działalność usługowa następująca po zbiorach.

Wysokość wsparcia

Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 50% kosztów inwestycji kwalifikującej się do wsparcia. Maksymalna wysokość pomocy przyznana w okresie realizacji Programu jednemu beneficjentowi wynosi **500 000 zł**.

Koszty kwalifikowalne

Koszty kwalifikowalne obejmują koszty zakupu lub leasingu nowych maszyn, narzędzi lub urządzeń do produkcji rolnej, aparatury pomiarowej i kontrolnej lub sprzętu komputerowego i oprogramowania. Koszt zakupu ciągnika rolniczego może być kosztem kwalifikowanym tylko w części nie przekraczającej 50% pozostałych kosztów kwalifikowanych.

Kryteriów wyboru operacji:

przy ocenie wniosków będą uwzględniane kryteria dotyczące w szczególności:

- innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu,
- nie korzystanie z pomocy finansowej w ramach działań objętych PROW 2007-2013: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” lub „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
- poziomie bezrobocia w gminie, w której projekt jest realizowany.

Warunki przyznania pomocy:

- jeżeli planowana pomoc przekracza 250 tys. złotych netto, to operacja powinna być realizowana w nie więcej niż dwóch etapach;
- zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w przypadku operacji jednoetapowych 24 miesiące a w przypadku operacji dwuetapowych w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 roku;
- płatność końcowa powinna obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej wysokości pomocy.

W przypadku operacji obejmujących inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu:

1) pomoc przyznaje się, jeżeli: operacja będzie realizowana w nie więcej niż pięciu etapach a zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w terminie 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 r.,

Przetwórstwo i marketing produktów rolnych

Działanie skierowane do przedsiębiorców działających na rynku i prowadzących działalność „przetwórczą” rozumiane jako przetwórstwo oraz wprowadzanie do obrotu produktów rolnych tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Priorytetowo traktowane będą grupy producentów rolnych, wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw, uznane organizacje producentów owoców i warzyw, spółdzielnie, w szczególności mleczarskie i ogrodnicze. W ramach jednego naboru, można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy na dane przedsiębiorstwo albo jego wyodrębnioną organizacyjnie część (przetwórcy) lub na jeden podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy (rolnicy).

Beneficjent:

- osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, który posiada zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo;

- rolnik, domownik, małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, podejmujący wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie przetwarzania produktów rolnych.

Warunki:

- wnioskodawca posiada numer identyfikacyjny w systemie ewidencji producentów;
- zdolność do realizacji i utrzymania planowanego przedsięwzięcia bez udziału środków publicznych;
- deklaracja zaopatrywania się w min. 50% całkowitej ilości surowców do produkcji na podstawie umów min. 3-letnich zawieranych: z rolnikami, grupami, organizacjami producentów, związkami grup, zrzeczeniami organizacji producentów, podmiotami wstępnie przetwarzającymi produkty rolne - a umowy zawierają mechanizm ustalania cen;
- pomoc może być udzielona na realizację projektów wyłącznie w zakładach spełniających obowiązujące standardy higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.
- operacja związana będzie z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu UE.

Szczegółowy wykaz rodzajów działalności objętych pomocą na inwestycje w sektorach przetwórstwa:

- mleka, mięsa (bez uboju o dużej skali)
- owoców i warzyw (bez produkcji napojów winopodobnych i winopochodnych)
- zbóż (bez produkcji słodu)
- ziemniaków, jaj, miodu, lnu i konopi,
- roślin oleistych, wysokobiałkowych
- przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne
- usługowe zamrażanie wraz z przechowywaniem produktów, takich jak:
 - owoców i warzyw, kwiatów i roślin
 - mleka i wyrobów mleczarskich
 - mięsa i wyrobów z mięsa
 - zboża, rzepaku, szyszek chmielowych
 - materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych

Warunki:

- operacje nie mogą dotyczyć sprzedaży detalicznej (z wyjątkiem rolników),
- operacje nie mogą dotyczyć uboju na dużą skalę,
- wsparcie nie może dotyczyć **budowy nowych zakładów*** z sektorów wskazanych w załączniku nr. 2 do rozporządzenia wykonawczego (nie dotyczy rolników).

** przez nowy zakład rozumie się:*

- *budowę nowych zakładów obejmujących budynki lub budowle wraz z instalacjami, w których w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy nie jest prowadzona działalność w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu żywności, a rozpoczęcie prowadzenia działalności nastąpiłoby w wyniku realizacji operacji.*

Wysokość wsparcia:

- **300 tys. zł**, w przypadku rolnika, domownika lub małżonka rolnika, rozpoczynającego działalność objętą wsparciem;
- **3 mln zł**, w przypadku przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;
- **15 mln zł**, w przypadku przedsiębiorstwa będącego związkiem grup producentów rolnych lub zrzeczeniem organizacji producentów w rozumieniu przepisów ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach.

Projekty:

- jednoetapowe
- max. dwuetapowe – w przypadku, gdy kwota pomocy finansowej nie przekracza 3 mln PLN
- max. czteroetapowe - w przypadku, gdy kwota pomocy finansowej przekracza 3 mln PLN
- max. 5 etapów – dla zadań będących przedmiotem leasingu

Zadania objęte leasingiem:

1. Maksymalny termin realizacji projektu – 60 miesięcy
2. Maksymalna liczba etapów – 5
3. Termin złożenia pierwszego wniosku o płatność – w ciągu 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy przyznania pomocy
4. Maksymalna liczba wniosków o płatność w ciągu roku - 2

Kryteria wyboru:

O kolejności przysługiwania pomocy zdecyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie kryteriów wyboru określonych w rozporządzeniu.

Przetwórcy

- grupa producentów rolnych, związek grup, organizacja producentów, zrzeszenie organizacji, spółdzielnia (5),
- nabywanie surowców do produkcji na poziomie powyżej 75% (5),
- innowacyjność, ochrona środowiska lub przeciwdziałaniem zmianom klimatu(5),
- uczestnictwo w unijnych lub krajowych systemach jakości (3),
- przetwarzanie produktów rolnych pochodzących bezpośrednio od producentów ekologicznych – min. 10% surowców(5),
- realizacja inwestycji w gminach należących do powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia w kraju (do 4 przy najwyższym bezrobociu),
- operacja dotyczy wybranych sektorów (2).

Minimalna liczba punktów kwalifikująca do ubiegania się o wsparcie – 6,5 pkt.

Rolnicy

- „młody rolnik” (3),
- innowacyjność, ochrona środowiska lub przeciwdziałaniem zmianom klimatu (5),
- uczestnictwo w unijnych lub krajowych systemach jakości (3),
- przetwarzanie produktów rolnych pochodzących bezpośrednio od producentów ekologicznych – min. 10% surowców (5),
- realizacja inwestycji w gminach należących do powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia w kraju (do 4 przy najwyższym bezrobociu),
- operacja dotyczy wybranych sektorów (2).

Minimalna liczba punktów kwalifikująca do ubiegania się o wsparcie – 5 punktów.

Koszty kwalifikowalne:

- ✓ Koszty zakupu (wraz z instalacją) lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności:
 - maszyn lub urządzeń do przetwarzania, magazynowania lub przygotowania produktów do sprzedaży,
 - aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub magazynowania,
 - urządzeń służących poprawie ochrony środowiska.

- ✓ Koszty zakupu oprogramowania służącego zarządzaniu przedsiębiorstwem oraz sterowaniu procesem produkcji i magazynowania.
- ✓ Koszty ogólne (do 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych).
- ✓ Koszty budowy wyłącznie w zakresie niezbędnym do wdrożenia inwestycji polegającej na zakupie maszyn i urządzeń.

Wykluczony jest zakup środków transportu i używanych maszyn, urządzeń lub sprzętu.

Wniosek spełniający wymogi wstępnej weryfikacji podlega dalszej ocenie pod względem:

- ✓ kompletności i poprawności,
- ✓ zgodności z zasadami dotyczącymi przyznawania pomocy,
- ✓ weryfikacji krzyżowej,
- ✓ weryfikacji limitu pomocy,
- ✓ weryfikacji wnioskowanej kwoty zaliczki,
- ✓ oceny ekonomicznej,
- ✓ oceny technologicznej i kosztorysowej projektu.
- ✓ ponowne ustalenie kolejności przysługiwania pomocy.

Wniosek o przyznanie pomocy niespełniający wymagań lub wypełniony nieprawidłowo będzie można uzupełnić/ poprawić tylko raz, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

Rozporządzenie wykonawcze, nie przewiduje możliwości wydłużenia terminu na dokonanie czynności na etapie ubiegania się o pomoc finansową.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia, wniosek nie może być zmieniany przez wnioskodawcę w zakresie planu finansowego lub zestawienia rzeczowo–finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

Postępowanie ofertowe:

Musi zastać przeprowadzone dla zadań, których planowany koszt w kwocie netto przekracza 20 tys. złotych. Musi wykazać rzetelne badanie rynku na podstawie zebranych ofert odzwierciedlających ceny rynkowe, minimum trzech potencjalnych dostawców towarów lub usług. Najkorzystniejsza oferta powinna wykazać najkorzystniejsze zestawienie ceny i innych kryteriów określonych w zapytaniu ofertowym.

Premia na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Pomoc przyznaje się w związku z rozpoczynaniem prowadzenia działalności pozarolniczej. Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca jest beneficjentem poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”.

Beneficjenci:

- osoba fizyczna

Wsparcie to:

Pomoc w formie premii w wysokości 100 tys. zł wsparcia, wypłacana w dwóch ratach: pierwsza rata w wysokości 80% kwoty pomocy, druga rata w wysokości 20% kwoty pomocy. Wypłacenie drugiej raty uzależnione jest od prawidłowej realizacji biznesplanu.

Premia powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu, w szczególności na:

- budowę lub modernizację obiektów budowlanych;
- zakup, w tym również instalację, nowych maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania;

- koszty ogólne.

Warunki kwalifikowalności:

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca jest beneficjentem poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa” lub spełnia następujące warunki:

- wnioskodawca jest ubezpieczony na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik,
- gospodarstwo rolne, w którym pracuje wnioskodawca, ma wielkość ekonomiczną nie większą niż 15 tys. euro,
- za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, w którym pracuje wnioskodawca,
- gospodarstwo rolne, w którym pracuje wnioskodawca położone jest w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej lub gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub gminy miejskiej z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców.
- Wnioskodawca przedłoży biznesplan dotyczący planowanej działalności pozarolniczej.

Biznesplan powinien zakładać, że:

- miejsce zamieszkania wnioskodawcy oraz główne miejsce wykonywania działalności znajduje się w miejscowości, należącej do wyżej opisanych warunków,
- jeżeli inwestycja jest związana z nieruchomością, to miejsce położenia tej nieruchomości znajduje się na obszarze zdefiniowanym powyżej,
- nastąpi utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie).

Kryteria wyboru:

Preferencje dla osób:

- będących beneficjentami poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”;
- zamieszkujących na terenie powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia w województwie;
- posiadających odpowiednie kwalifikacje z zakresu prowadzenia działalności pozarolniczej,
- dla inwestycji zmierzających do utworzenia nowych miejsc pracy.

Planowany nabór wniosków o przyznanie pomocy przewidywany jest w I kwartale 2017 roku.

Źródła informacji:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi www.minrol.gov.pl

Opracowanie

Ryszard Targosz